

NGŨ VĂN 9 – TUẦN 25

Các đơn vị kiến thức:

- 1/ Viếng lăng Bác
 - 2/ Nghĩa tường minh và hàm ý
 - 3/ Liên kết câu và liên kết đoạn văn
- Liên kết câu và liên kết đoạn văn (luyện tập – HS tự học)

Mục đích yêu cầu:

- 1/ Cảm nhận được niềm xúc động thiêng liêng, tấm lòng tha thiết thành kính vừa tự hào vừa đau xót của t/g từ MN mới được giải phóng ra viếng lăng Bác
- Thấy được những đặc điểm nghệ thuật của bài thơ: giọng điệu trang trọng và tha thiết phù hợp với tâm trạng và cảm xúc, nhiều hình ảnh ẩn dụ có giá trị, súc tích và gợi cảm. Lời thơ dung dị mà cô đúc, giàu cảm xúc mà lắng đọng
- 2/ Xác định được nghĩa tường minh và hàm ý. Biết được các điều kiện cần khi sử dụng hàm ý
- 3/ Nhận biết được phép liên kết nội dung và hình thức và các biện pháp liên kết hình thức thường dung

Bài 1: VIẾNG LĂNG BÁC

Viễn Phương (1928 - 2005)

Nội dung: Thể hiện lòng thành kính và niềm xúc động sâu sắc của nhà thơ và của mọi người đối với Bác Hồ khi vào lăng viếng Bác

Phân tích:

1. Cảm xúc trước lăng Bác: (khổ 1,2)

Con ở Miền Nam ra thăm lăng Bác

→ Cách xưng hô thân mật, gần gũi

- Hàng tre → bát ngát
(ĐNgữ) → xanh xanh VN
→ bão táp mưa sa đứng thẳng hàng
(Thành ngữ)

→ Sức sống kiên cường bền bỉ của dân tộc VN

- Mặt trời → đi qua trên lăng (tả thực)
→ trong lăng (ẩn dụ)

→ Ca ngợi sự vĩ đại, cao cả, trường tồn vĩnh hằng của Bác

- Dòng người... (tả thực)
- Kết tràng hoa... (ẩn dụ sáng tạo)

→ Tấm lòng thành kính, thương nhớ đ/v Bác

2. Cảm xúc khi vào trong lũng: (khổ 3)

- ...trời xanh là mãi mãi (*ẩn dụ*)

... nhói ở trong tim

→ **Đôi lập** giữa lí trí và tình cảm. Nỗi đau đớn, xót xa vì sự ra đi của Bác

3. Cảm xúc khi rời lũng: (khổ cuối)

Muốn làm
(*Đngữ*)

- con chim hót
- đoá hoa tỏa hương
- cây tre trung hiếu

→ Tâm trạng lưu luyến muốn được ở mãi bên Bác

Học thuộc bài thơ, hoàn cảnh sáng tác, nắm được nội dung, nghệ thuật, phân tích

Bài 2: NGHĨA TƯỜNG MINH VÀ HÀM Ý

Đơn vị kiến thức	Khái niệm	Ví dụ
Nghĩa tường minh	Thông báo trực tiếp bằng từ ngữ trong câu	Sáng dậy, Nam hỏi mẹ: - Mẹ ơi, <u>mấy giờ rồi a?</u> (Nam muốn biết giờ ⇒ nghĩa tường minh)
Hàm ý	Nghĩa được hiểu bằng cách suy ra từ những từ ngữ trong câu	Nam đi chơi về muộn, mẹ đứng chờ trước cửa hết sức lo lắng: - <u>Biết bây giờ là mấy giờ rồi không?</u> (Thể hiện thái độ không vui của mẹ ⇒ Hàm ý)

Lưu ý: Điều kiện sử dụng hàm ý:

- Người nói đưa hàm ý vào câu nói
- Người nghe giải mã được hàm ý

HS làm bài tập 1,2,3,4 SGK/75, 76; 1,2,3,4,5 SGK/91,92,93

Bài 3: LIÊN KẾT CÂU VÀ LIÊN KẾT ĐOẠN VĂN

- Liên kết: là kết lại với nhau từ nhiều phần

- Liên kết câu và đoạn văn: Các đoạn văn trong một văn bản cũng như các câu trong một đoạn văn phải liên kết chặt chẽ với nhau về nội dung và hình thức.

1/ Về nội dung:

- **liên kết chủ đề**: các đoạn văn phục vụ chủ đề chung của văn bản, các câu phải phục vụ chủ đề của đoạn văn
- **liên kết lo-gic**: các câu phải được sắp xếp theo một trình tự hợp lí

2/ Về hình thức:

(một số biện pháp chính)

phép lặp từ ngữ: lặp lại ở câu đứng sau từ ngữ có ở câu trước

Vd: Văn nghệ đã làm cho tâm hồn họ thực sự được sống.
Lời gửi của văn nghệ là sự sống. (Nguyễn Đình Thi)

phép đồng nghĩa, trái nghĩa, cùng trường liên tưởng: sử dụng ở câu đứng sau những từ ngữ đồng nghĩa, trái nghĩa, cùng trường liên tưởng với từ ngữ đã có ở câu trước

Vd: Biết rất rõ về tôi địch quyết bắt tôi khuất phục. Nhưng tôi quyết giữ vững lập trường chiến đấu của mình.
(Nguyễn Đức Thuận) – phép trái nghĩa

phép thế: sử dụng ở câu đứng sau các từ ngữ có tác dụng thay thế từ ngữ ở câu trước

Vd: Dân tộc ta có một lòng yêu nước nồng nàn. Đó là một truyền thống quý báu của ta (Hồ Chí Minh)

phép nói: sử dụng ở câu đứng sau các từ ngữ biểu thị quan hệ với câu trước

Vd: Tác phẩm nghệ thuật nào cũng xây dựng bằng những vật liệu mượn ở thực tại. Nhưng nghệ sĩ không những ghi lại cái đã có rồi mà còn muốn nói một điều gì mới mẻ.
(Nguyễn Đình Thi)

- HS làm bài tập 1 SGK/ 43,44; làm phần luyện tập SGK/49,50,51

BÀI TẬP

Bài 1:

a/ Hãy nêu một mẩu chuyện về tám gờn đạo đức Hồ Chí Minh. Qua đó em học tập được điều gì từ Bác

b/ Viết một đoạn văn ngắn từ 10 dòng trở lên nêu cảm xúc của em về người mà em kính yêu nhất

Bài 2: Những câu in đậm sau đây chứa hàm ý gì?

a/ Thầy giáo vào lớp được một lúc thì học sinh mới xin phép vào. Thầy giáo nói với học sinh đó:

- Em xem bây giờ là mấy giờ rồi?

b/ Bác sĩ cầm mạch bệnh nhân, khẽ lắc đầu, nhìn người nhà:

- Chậm quá rồi!

c/ A hỏi B:

- B đã thuộc thơ và làm bài tập Tiếng Việt chưa

- **Tớ đã làm bài tập xong từ đời nào rồi!** – Minh đáp

d/ Bao giờ chạch để ngọn đa

Sáo để dưới nước thì ta lấy mình

Bài 3: Xác định phép liên kết câu và liên kết đoạn văn qua đoạn trích:

“Ở đây trên cao điểm đầy bom này cũng có mưa đá..... chúng xoáy mạnh như sóng trong tâm trí tôi” (Những ngôi sao xa xôi – Lê Minh Khuê) Sách Ngữ văn 9 tập 2 trang 120

NGỮ VĂN 9 - TT